

Π Α Λ Η Ε Σ Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά τήν : 21ην
'Οκτωβρίου, 1973, ημέραν Κ Υ Ρ Ι -
Α Κ Η Ν καί ὥραν : 20.05 - 20.35

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καί ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδᾷ ἡ ΚΛΕΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶχαμε κάνει μιὰ διακοπή, ἀγαπητέ μου Γιάγκο, στ' Ἀπομνημο-
νεύματα τοῦ Χριστοφόρου Νέζερ, τοῦ βαυαροῦ ὑπολοχαγοῦ τοῦ
"Οθωνος...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί. Θυμᾶμαι ὅτι εἶχαμε μείνει στό ταξίδι πού εἶχε κάνει ὁ
ὑπολοχαγός Νέζερ στήν "Ἄνδρο, ὅπου περιέγραφε τήν ἰδιόρρυθ-
μη φιλοξενία τῶν κατοίκων καί ἰδίως ἐνός προύχοντα τῆς "Ἄν-
δρου, τοῦ Νέγρη, πού καταγότανε ἀπό βενετσιάνικη φαμίλια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ βαυαρὸς ὑπολοχαγός, δέν ἦτανε λογοτέχνης βέβαια καί γι'
αὐτό, τὰ Ἀπομνημονεύματά του δέν ἔχουν καμμιά συνέπεια στό
γράψιμο καί σχεδόν καμμιά δικαιολογία, γιατί μετά τήν "Ἄν-
δρο καί τήν ἐπιστροφή του στόν Πειραιᾶ, ὁ Νέζερ ἀρχίζει ν'ἀ-
φηγηται μιὰ ἐκδρομή του στήν Στερεά Ἑλλάδα, Λεβαδειά, Ἄ-
ράχωβα, Δελφούς καί ἀνακατεύει τήν ἐκδρομική του ἀφήγησι
μέθ' ἁ συνωμοσία ἐναντίον τῆς βαυαρικῆς Ἀντιβασιλείας πού
εἶχε γίνει στήν Λαμία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶχε γίνει πραγματικά αὐτή ἡ συνωμοσία ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί. Τήν εἶχε κάνει ὁ γνωστός ὀπλαρχηγός Μαμούρης πού ὁ Νέ-
ζερ τόν ἀποκαλεῖ " Ἀρχηγό τῶν παλληκαριῶν ". Ὅμως αὐτά δέν
μᾶς ἐνδιαφέρουν τόσο πολύ, ὅσο ἓνα ἐπεισόδιο πού συνέβη κον-
τά στήν Λεβαδειά, στίς ὄχθες τῆς λίμνης Κωπαΐδος.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί είδους έπεισόδιο, δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τραγικό έπεισόδιο και κωμικό ταυτόχρονα. 'Ορίστε, διάβασε έδω Γιάγκο τήν σχετική περικοπή :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Για να δοϋμε τό κωμιοτραγικό έπεισόδιο λοιπόν. (Διαβάζει)
 "Έπρεπε να είσελθωμεν εις τήν λεβάδειαν όλίγον πρό της 'Ανατολής του ήλιου και δι' αυτό έστρατοπεδεύσαμε εις ένα γήλοφον πλησίον της λίμνης της Κωπαΐδος. ~~Επειδή~~ Βαθεία σιγή έναλυπτε τήν πεδιάδα και οι στρατιώται μας ειχον εξαπλωθει χαμαί προς ανάπαυσιν. 'Ο λοχαγός Βροντζέττι ειχε διατάξει τόν ύπηρέτην του να του παρασκευάση καφέν και έγώ έπεριπάτουν διά να μή μέ καταλάβη ύπνος. Αΐφνης άκούω τόν έπιλοχίαν μου να μέ φωνάζη : Κύριε ύπολοχαγέ, τρέξατε. 'Ο λοχαγός πνίγεται
 "Έπσευσα και εϋρον τόν λοχαγόν μή δυνάμενον ν' αναπνεύση.
 -Τί έπαθε ; ήρώτησα, - Δέν γνωρίζω, μου ειπεν ό έπιλοχίας.
 'Εζήτησε όλίγο νερό και μόλις έπλε μερικιάς σταγόνας, εκλεισεν ό λαιμός του και δέν δύναται ν' αναπνεύση... Χάνεται !

'Εζήτησα τό ποτήριον από τό όποϊον ειχε πίοι ό λοχαγός και εις τό υπόλοιπον του ύδατος άνεκάλυφα τήν άφορμήν του καου.
 - Φερτε μου άλάτι, διέταξα και άλλο ποτήριον μέ ύδωρ. Μόλις έχυσα τό άλατουχον ύδωρ εις τό στόμα του λοχαγου, οϋτος έναμεν άμέσως έμετόν και έξηλθον του στόματός του δύο παχειαι πλήρεις αίματος βφέλλαι και ό δυστυχής άνεπνευσε πάλιν έλευθέρως και έσώθη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κατάλαβες τί ειχε γίνει Γιάγκο ; Οι βαυαροί δέν ήξεραν ότι τό νερό της λίμνης Κωπαΐδος ήτανε γεμάτο βφέλλες και καθώς ήπλε ό λοχαγός, δύο βδέλλες κόλλησαν στον ούρανίσιο του και ένω του ρουφουσαν τό αίμα, αυτές έπάχαιναν, έφούσιωναν και του έφραζαν τόν οίσοφάγο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τόν κακομοίρη τόν λοχαγό τί πήγε να πάθη. Θα έβλεπε νερό άργότερα και θα τό κοίταξε μέ προσοχή πριν τό πιή.

ΓΕΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ ἱστορία αὐτὴ πού διηγηθήκαμε εἶναι βέβαια δραματική·
 μά ὁ Χριστόφορος Νέζερ, διηγεῖται μιὰ ἄλλη, πολὺ κωμική πε-
 ριπέτειά του στὴν Κόρινθο, ὅταν ἐπέστρεφε ἀπὸ τὴν Στερεά
 Ἑλλάδα

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εἶπες κωμική περιπέτεια ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κωμική μόνο ; Κωμιώτερη δεν θά μπορούσε νά γίνη. Σκέφου
 ὅτι γυρίζοντας στό Ναύπλιο, πού ἦτανε ἀνόμη πρωτεύουσα τοῦ
 Κράτους, θέλησαν νά ξεκουρατοῦνε οἱ βαυαροὶ ἀξιωματικοὶ
 καί κατέλυσαν σέ κάποιο σπιτί, τοῦ ὁποίου, ὅπως γράφει ὁ
 βαυαρὸς ὑπολοχαγὸς τό κάτω διαμέρισμα ἦτο παντοπωλεῖον.
 Διάβασε τώρα Ηλιάγκο τὴν συνέχεια.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅταν ἀνήλθον τὴν κλίμακα, εὔρον εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς οἰκί-
 τόν ἰατρόν μας, τόν διαχειριστὴν μετὰ τοῦ τανείου του, ἓνα
 ἄλλον ὑπολοχαγὸν μέλος τῆς διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς
 αἰθούσης
 ὁποίας τό τρίτον μέλος ἤμην ἐγώ. Ἐντὸς τῆς ~~καθόδου~~ αὐτῆς
 ἦσαν συγκεντρωμένοι καί οἱ ἀγωγιάται μας, περίπου πεντή-
 κοντα τόν ἀριθμό, οἱ ὅποιοι ἐπρόκειτο νά πληρωθῶσιν ἀπὸ τόν
 διαχειριστὴν μας. Ἐκάθηντο ὅλοι εἰς τό δάπεδον. Ἐγὼ ἔδωσα
 τὴν κλεῖδα εἰς τόν διαχειριστὴν διὰ ν' ἀνοίξῃ τό ταμεῖον
 καί αὐτὸς παρέθεσεν εἰς τὰ δάπεδον, ἰκανόν ἀριθμόν ἀργυρῶν
 ταλλήρων Μαρίας Θερεσίας, τὰ ὅποια ἔιαμαν ν' ἀπαστρέψωσιν
 οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀγωγιατῶν μας

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τώρα ἐσύ Γιάγκο θά φαντάζεσαι ὅτι ἔπесαν οἱ ἀγωγιάτες καί
 ἀρπάξανε τὰ τάλληρα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κάτι τέτοιο θά ἔγινε ἀσφαλῶς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι, κάτι πιὸ ἀπίθανο καί πιὸ ἀπροσδόκητο ἀνόμα. Διάβασε...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου εὕρισκόμεθα
 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κορίνθου, πληροφορηθεὶς τὴν ἀφίξίν μας καί
 ὀπιθυμῶν νά μᾶς γνωρίσῃ. Ἀνῆλθε τὴν κλίμακα καί μόλις ἐνε-
 φανίσθη εἰς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, ὅλο τό πλῆθος τῶν ἀφῆ

ἀγωγιατῶν ἐσηκώθη μέ ὄρμην διά νά φιλήσῃ τήν χεῖρα τοῦ ἐρχιεπισκόπου, μέ τόσῃν ὄρμην καί προθυμίαν, ὥστε ὁ εἶς ἐπιπτεν ἐπί τοῦ ἄλλου. Τότε ἤκουσα τό ξύλινον δάπεδον νά τρίζῃ ἀπό τήν ὄρμην τῶν βιαίων μετακινήσεων. Διαισθανθεῖς κίνδυνον, ἔσπευσα νά καθήσω ἱππαστί ἐπί τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου, ἐνῶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος προλαβών εὐρέθη καί αὐτός ἔξω τῆς αἰθούσης, εἰς τήν κλίμακα. Καί τήν στιγμήν ἐκεῖνην, τό δάπεδον ἐθρεύσθη μέ τρομακτικόν πάταγον θραυομένων ξύλων καί ὄλο ἐκεῖνο τό πλῆθος τῶν ἀγωγιατῶν κατέπεσεν εἰς τό ἰσόγειον παντοπωλεῖον... (μέ φυσική κουβέντα) Φαντάσου τί θά ἔγινε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκόμεν δέν μπορεῖς νά φανταστῆς. Διάβασε πιό κάτω καί θά ἴδῃς.
 (Διαβάζει πάλι)
 ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὁ διαχφιστῆς μας μαζί μέ τό ταμεῖον του, σιδηροῦν κιβωτίδιον ἔπεσαν ἐντός μεγάλου πίθου πλήρους ἐλαίου... ὁ ὁποῖος ὄμως ἐθραύσθη ἀπό τό βάρος καί τό ἔλαιον ἐχύθη παντοῦ. Τό ταμεῖον ἦτο ἠνεωγμένον καί τά ἀσημένια τάλληρα διεσκορπίσθησαν ἐνῶ οἱ ἀγωγιάται ἐπέπιπτον πρὸς διαρπαγήν τῶν. Ὅμως, ὁ συνάδελφός μου ἕτερος ὑπολοχαγός ἔπεσεν ἐπί μεγάλου ἀσινοῦ ~~πλήρους~~ μέ μέλι, ἕνας δέ ἀγωγιάτης ὁ ὁποῖος ἔπεσεν ἐπάνω του καί ἔγινεν ἀφορμή ἀπό τό διπλοῦν βάρος νά σιάσῃ ὁ ἀσιός μέ τό μέλι καί νά βυθισθῇ εἰς τό μέλι ἢ κεφαλή τοῦ ὑπολοχαγοῦ. Ὁ δυστυχῆς ἐκινδύνευε νά πάθῃ ἀπό ἀσφυξίαν, διότι τό μέλι τοῦ εἶχεν ἀποφράξει τό στόμα καί τούς ρῶθωνας... Βρέ τί πάθανε οἱ βαυαροί...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά, ὄλη ἡ Κόρινθος ἔτρεξε νά προσφέρῃ βοήθεια καί τελικά ὅταν ὕστερα ἀπό λίγες ὥρες οἱ βαυαροί εἶχανε συνέλθει, ὁ διαχφιστῆς ἔκανε ἔλεγχο στό ταμεῖο του καί εἶδε ὅτι τοῦ ἔλειπαν 81 τάλληρα. Εἶναι μία ἀπό τίς πιό κωμικές περιπέτειες πού ἔχουν συμβεῖ στόν κόσμον φαντάζομαι καί πού τήν μάθαμε χάρις στά Ἀπομνημονεύματα τοῦ Χριστοφόρου Νέζερ... Πάντως, τό ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ, δέν ἀποικεῖται οἱ ἀγωγιάτες πού εἶχαν οἰκονομήσει μερικά ἀσημένια τάλληρα ὁ καθένας, νά τραγουδοῦσαν σέ κανένα κρασοπωλεῖον : Μὴν εἶδες τήν ξανθοῦλα... τήν εἶδα φές ἀργά...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μήν είδες τήν ξανθοῦλα ;
 Τήν είδα, φές άργά
 πού μπήκε στήν βαρκούλα
 νά πάη στήν ξενητεία...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν νομίζεις Γιάνιο ότι μπορούμε νά φύγωμε από τίς περιοδείες
 καί τίς περιπέτειες του Χριστοφόρου Νέζερ, νά πᾶμε στήν 'Αθή-
 να λίγα χρόνια άργότερα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί δέν πᾶμε ; Καμμία αντίρρησης. Θα μιλήσωμε γιά τήν κοινωνι-
 κή ζωή στήν 'Αθήνα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γι'αυτήν άσφαλώς, μά πρέπει νά 'χωμε ύπ'όφει μας ότι ή πραγμα-
 τική κοσμική καί κοινωνική ζωή στήν 'Αθήνα, άρχισε μετά τόν
 γάμο του "Οθωνος μέ τήν 'Αμαλία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ φυσικό είναι αυτό. 'Η 'Αμαλία, κοριτσόπουλο τότε ακόμη,
 μαθημένο από μία άνετη ζωή στήν Γερμανία, μέ δεξιώσεις καί
 άρκετή κοσμική κίνηση, βρέθηκε σ'ένα στενόχωρο περιβάλλον
 γεμάτο φουστανέλλες καί φέσια, μέ όλες τίς στενές αντιλήψεις
 της εποχής του 1837. Τότε δέν παντρεύτηκε ο "Οθων ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά ή νέα βασίλισσα πού ήτανε καί πολύ όμορφη γυναίκα, φρόν-
 τισε νά μάθη όσο μπορούσε πιο γλήγορα ελληνικά, γιά νά μπορη
 νά 'ρχεται σ'έπαφή μέ τίς 'Αθηναίτες. Πρόσεχε όμως πολύ τό πε-
 ριβάλλον της καί δέν ήθελε στό Παλάτι παρά άθηναίτες από οίκο-
 γένειες πού είχανο διακριθει στον 'Αγώνα καί μερικές Φαναριώ-
 τισσες. Είχα καί μία ιδιοτροπία : Δέν ήθελε γύρω της άσχημες
 γυναίκες. Καί όπως ήτανε άρκετά έγωϊστρια, συνήθιζε νά λέη :
 Είμαι κι'έγώ όμορφη καί θέλω νά κατρεφτίζεται ή όμορφιά μου
 στα πρόσωπα των γυναικων πού μέ περιστοιχίζουν.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αυτό δέν νομίζω πως ήτανε έγωϊσμός. "Αν είχε έγωϊσμό ή 'Αμαλία
 θα ήθελε νά έχη γύρω της άσχημες γυναίκες γιά νά φαντάζη περισ-
 σότερο ή δική της όμορφιά.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ισως νά μὴν ἔχης ἄδικο Γιάγκο σ' αὐτή σου τήν ἔποφι. Πάντως εἶναι γνωστό ἀπό ἱστορικέες πηγές ὅτι ἡ Ἀμαλία ἦτανε ἐγωῖστρια καί πολύ δηκτική. Εἶχε καί τήν ἰδιοτροπία νά θέλῃ νά βλέπῃ τίς κυρίες τῆς ἀκολουθείας της καί τίς κυρίες τῆς ἀύλης, πάντα μέ καινούργιες τουαλέττες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τήν ἐποχή ἐκείνη τῆς φτώχειας, πῶς μπορούσαν οἱ ἀθηναῖες νά ἐμφανίζωνται κάθε φορά μέ νέα φορέματα ; Δέν φαντάζομαι ὅμως νά ἔδειχνε τόση καιρία ἡ βασίλισσα ὥστε νά ὑποδεικνύῃ στίς ἀθηναῖες τό μειονέκτημά τους ἀπὸ αὐτό...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ὅμως πετοῦσε τόν σχετικό της πόντο, τό κ α ρ φ ἰ της ὅπως θά λέγαμε σήμερα. Ὁ παλαιός δημοσιογράφος καί ἱστορικός Δημήτριος Γατόπουλος, ἀναφέρει ἓνα σχετικό ὑπαινιγμό τῆς Ἀμαλίας σέ μιὰ κυρία τῆς Αὔλης πού τήν εἶχε ἰδεῖ πολλές φορές μέ τό ἴδιο φόρεμα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶμαι περίεργος ν' ἀκούσω τί τῆς εἶπε.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τῆς εἶπε τάχα μέ θαυμασμό : Τί ὀμορφη πού εἶναι ἡ τουαλέττα σας. Τήν ἔχω ἰδεῖ τόσες φορές καί δέν τήν χορταίνω. Ἀσφαλῶς θά σᾶς ἔχουνε πεῖ πόσο σᾶς πηγαίνει γι' αὐτό τήν φορᾶτε τόσο συχνά.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πώ πῶ... πραγματικό κ α ρ φ ἰ ὅπως τό εἶπες. Μά δέν μού λές ; Ἡ Ἀμαλία καί ὁ Ὄθων φυσικά, εἶχανε μάθει τόσο καλά ἑλληνικά ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καταλαβαίνανε ὅτι σ' ἓνα τόπο πού μόλις εἶχε βρῆ τήν ἐλευθερία του ἀπό τόν τουρκικό ζυγό, δέν θά μπορούσαν νά βροῦνε γλωσσομαθεῖς γιά νά συνεννοοῦνται καί ὅτι τούς ἦτανε ἀπαραίτητο νά μάθουν αὐτοῖ τήν γλῶσσα τοῦ λαοῦ. Ὁ Ὄθων, ὅταν ἔφθασε στήν Ἀθήνα ἀπό τό Ναύπλιο, μπορούσε νά συνεννοῆται ἑλληνικά μιὰ χαρά, ὅσο γιά τήν Ἀμαλία πού παντρεύτηκε στά 1836 νομίζω, σ' ἓνα χρόνο μέσα, στά 1837, μιλοῦσε ἑλληνικά περίφημα.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βέβαια, τούς ξεφεύγανε πολλές εκφράσεις πού χρησιμοποίησε ο λαός, συνηθισμένος από τὰ τούρκικα. Καί εἶναι γνωστό, γιατί κάπου τό ἐδιάβασα, ὅτι κάποτε ὁ "Οθων, στά 1837, ἐδέχθηκε σέ ἀκρόασι τρεῖς χιῶτες ἐμπόρους πού εἶχανε βρεθεῖ στήν Ἀθήνα. - Πῶς πᾶνε οἱ δουλειές ; τούς ρώτησε ὁ "Οθων. Μεγαλειότατε, ἀποκρίθηκε ὁ ἕνας χιῶτης.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ "Οθων, δέν κατάλαβε τήν λέξι *κεσάτι* καί ξαναρώτησε : Δηλαδή ; Ὁ δεύτερος χιῶτης τοῦ εἶπε : Δηλαδή, νά δέν γίνρται νταραβέρι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάλι αὐτό τό νταραβέρι ἐξένισε τόν "Οθωνα πού θέλησε μιά διευκρίνησι ~~ἀλλοιῶς~~ : Νταραβέρι ; Δηλαδή ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄμα δέν ὑπάρχει νταραβέρι, Μεγαλειότατε, σημαίνει ὅτι δέν γίνεται ἀλισιβερίσι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὁ "Οθων ἀπέφυγε νά κἀνη κι' ἄλλη ἐρώτησι γιατί φοβήθηκε μήν μπλέξη περισσότερο στά ἄγνωστα αὐτά ἐλληνικά, ἀλλά τό μεσημέρι στό τραπέζι ἐρώτησε τόν ὑπαπιστή του στρατηγό Χατζηχρήστο : Δέν μοῦ λέτε κύριε ὑπασπιστά, τή σημαίνει ἡ λέξις *κεσάτι* ; Ὁ Χατζηχρήστος τὰ ἔχασε λίγο καί εἶπε στόν βασιλέα : *Κεσάτι, Μεγαλειότατε, σημαίνει... κ ε σ ά τ ι*. Νά, πῶς νά τό ποῦμε ἀλλοιῶς ; Ἄνα δέν ὑπάρχει νταραβέρι, ὑπάρχει *κεσάτι* καί νταραβέρι τί σημαίνει, κύριε ὑπασπιστά ; ρώτησε πάλι ὁ "Οθων. Καί ὁ Χατζηχρήστος τοῦ ἀποκρίθηκε λίγο μπερδεμένος : *Ναταραβέρι Μεγαλειότατε ; Νταραβέρι θά πῆ νά γίνεται ἀλισιβερίσι...*
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί φυσικά ὁ "Οθων ἐπείσθηκε ὅτι ποτέ του δέν θά μάθαινε ἀθ-τήν τήν νεοελληνική γλῶσσα...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάσου λοιπόν Δημήτρη, τί ἔγινε στά χωριά τῆς Ρούμελης, ὅταν κατά τό φθινόπωρο τοῦ 1837, ὁ "Οθων μέ τήν Ἀμαλία ἔκανεν μιά περιοδεία, γιά νά ῥθουνε σ' ἐπαφή μέ τόν λαό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γεμάτη κωμικά ανέκδοτα είναι εκείνη ή περιοδεία του "Οθωνος και της 'Αμαλίας. Σ'ενα χωριό κοντά στά Σάλωνα, τό χρυσό, μόλις φτάσανε οί βασιλείς μέ τήν ακολουθία τους, τούς περιστοιχίσανε οί κάτοικοι του χωριού και τούς κοιτάζανε μέ περιέργεια. Μιά άγαθή χωρική πήρε θάρρος και μίλησε πρώτη : Πώς τά περνᾶς Μεγαλειότισσα ; Τί φτιάνεις ; Πώς πορεύεσαι ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ποῦ νά καταλάβη τό " πώς πορεύεσαι " ή Μεγαλειότισσα 'Αμαλία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ασφαλῶς δέν τό κατάλαβε, άποκρίθηκε ὁμως : Καλά, καλά, εύχαριστῶ... Καί σεῖς πώς περνᾶτε ἐδῶ στό χωριό ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλά, καλά, άποκρίθηκαν ὅλες οί χωρικές μαζί. Καί ή πιό θαρραλέα έξακολούθησε : Πές μου κυρά Μεγαλειότισσα, τί κάνει ὁ άδερφός μου ὁ Προκόπης στήν 'Αθήνα ; Καί ή 'Αμαλία άποκρίθηκε άμέσως ; 'Ο Προκόπης ; Μιά χαρά είναι... μοῦ εἶπε μάλιστα νά σοῦ φέρω και τά προσκυνήματά του...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ομως μία και βρισκόμαστε στήν Ρούμελη, ἄς θυμηθοῦμε και κανένα σχετικό βουκολικό τραγοῦδι. Τί θά 'λεγες για τό θλιμένο Τσομπανόπουλο ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Συμφωνῶ απόλυτα.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τσομπανόπουλο θλιμένο
Μέρα νύχτα στό βουνό...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάντως, ένα από τά ωραιότερα ανέκδοτα της περιοδείας αυτής του "Οθωνος, αναφέρεται όταν ὁ "Οθων και ή 'Αμαλία βρέθηκαν στήν 'Ακαρνανία, κοντά στον ποταμό Εὔηνο. Τούς συνώδευε φυσικά ὁ διοικητής Χωροφυλακῆς της περιφερείας. 'Ο "Οθων τον έρώτησε : Ποιός ποταμός είναι αυτός ; 'Ο Φίδαρης, Μεγαλειότατε Φίδαρης ; Πρώτη φορά άκούω τότετιον ποταμό ρίς τήν 'Ελλάδα. "Εχει κι'άλλο ὄνομα, άρχαῖο, Μεγαλειότατε, λεγότανε τότε Εὔηνος, εἶπε ὁ άνθυπασπιστής, πού κάτι εἶχε άκούσει φαίνεται.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Α, ο Έθνος ; είπε ο "Οθων πού ήξερε καλά Μυθολογία και 'Αρχαιολογία. 'Εδω νομίζω ότι ο 'Ηρακλής, έφόνευσε τόν Κένταυρο Νέσσον...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ο άνθυπασπιστής αποκρίθηκε. Μέ συγχωρεΐτε Μεγαλειότατε μά εύτοϋνο δέν τό ξέρω. "Ενα χρόνο μόνο είμαι άποσπασματάρχης σ'αυτά τά μέρη. Κι'αυτό τό φονικό θά 'γινε σάν ήτανε έδω ο ένωμοτάρχης ο Μπαρμπαλιās...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Χρόνια και χρόνια άργότερα ο "Οθων διηγείτο αυτήν τήν ιστορία και γελοϋσε ~~πρώτος~~ πρώτος από τούς άλλους. "Ομως εκείνο πού δέν μπορούσε νά καταλάβη ποτέ του ο "Οθων, ήτανε τά λαϊκά τραγούδια. Κάποτε έτυχε ν'ακούση τό γνωστότατο λαϊκό τραγούδι τής έποχής : Βάρια θέλω - θέλω ν'άρματώσω , μέ σαράντα δυό κουπιά - μ'ένενήντα παλληκάρια, νά σέ κλέψω μιά βραδυά. 'Εεζήτησε νά τοϋ γράφουν τούς τέσσερις αυτούς στίχους και άφοϋ τούς διάβασε, έζήτησε νά τούς έξηγήση κάποιος. Βρέθηκε τότε ο Καθηγητής Θεόδωρος 'Ορφανίδης πού τοϋ μετέφρασε τούς στίχους σέ αρχαία γλώσσα : Λέμβον βούλομαι έξαρτήσαι κώπαις τασσαράκοντα - ένενήκοντα δέ άνδράσι - Ίνα ~~αλλάξει~~ νύκτωρ κλέψω σέ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τότε ο "Οθων θά κατάλαβε.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κατάλαβε βέβαια και άποροϋσε : Τί χρειάζονται ένενήντα άνδρες άφοϋ τά κουπιά ήτανε μόνο σαράντα... Καί τί είδους άπαγωγή θά γινότανε, μέ τόσο μεγάλη συντροφιά άπαγωγέων...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μέ τό δίπλο του. "Ομως θά έσχημάτισε καλή έντύπωση για τά κορίτσια τής έποχής του, άφοϋ χρειαζότανε ολόκληρος λόχος για νά κλέψη ένα κορίτσι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί μάλιστα έλεγε άργότερα ο Ίδιος. Γνήσιαι απόγονοι 'Αμαζόνων και Σουλιωτισσών, αι σύγχρονοι άθηναΐται, άφοϋ χρειάζεται ~~α~~ ολόκληρο στρατεύμα δια τήν άπαγωγήν μιās και μόνον κόρης.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ας προχωρήσωμε λίγο στην εποχή, αγαπητέ μου Δημήτρη, για να θυμηθούμε και κανένα κάπως νεώτερο τραγουδι. Θέλεις να φτάσωμε στην εποχή της πόλιας ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί να μὴν φτάσωμε ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μόνο και μόνο για να σπάσωμε τὴν μονοτονία τοῦ βουκολικοῦ τραγουδιοῦ. Ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ θὰ μᾶς θυμίση μιὰ κλασσικὴ πόλια πού ἐκυριάρχησε σ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ φυσικὰ καὶ στὴν Ἀθήνα.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μπαίνω σ' ἓνα περιβόλι
βλέπω μιὰ μικρὴ ξανθὴ
τὴν ρωτῶ γιατ' ὄνομά της
καὶ μοῦ λέει : Τὴν λέν Κιιή...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νὰ μιὰ ἐρώτησι πού μοῦ ῥχεται στὰ χεῖλη τώρα πού θυμηθήκαμε αὐτὴν τὴν πόλια. Στὸ Παλάτι τοῦ Ὁθωνος, θὰ γινόντουσαν καμμιά φορά ἀνακτορικοὶ χοροί.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι καμμιά φορά, πολὺ συχνά μάλιστα. Ξέρω τί θὰ μ' ἐρωτήσης τί χορεύανε σ' αὐτούς τοὺς ἀνακτορικοὺς χορούς.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἀκριβῶς. Ἡ πόλια δέν εἶχε φτάσει ἀνόμη στὴν Ἑλλάδα. Θὰ χορεύανε ἀσφαλῶς μαζοῦρια, γναβόττα καὶ ἄλλους τέτοιους χορούς.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, ἀλλὰ κατὰ κανόνα, πάντα δύο καὶ τρεῖς φορές κάθε χορευτικῆ βραδυᾶ, χορευότανε καὶ καλαματιανός.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σῶπα !... Καλαματιανός ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καὶ ἦτανε προσωπικὴ ἐπιθυμία τῆς Ἀμαλίας. Μάλιστα, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἱστορικός Γατόπουλος, τὸν καλαματιανὸ τὸν ἔσυρε πάντα ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Ὁθωνος, στατηγὸς Πλαπούτας. Ξέρεις ποιὸς εἶναι ὁ Πλαπούτας ; Πρόπαπας τοῦ φίλου μας στρατηγοῦ Κώστα Πλαπούτα. Ἡ Ἀμαλία χόρευε κι' αὐτὴ καλαματιανὸ καὶ μάλιστα, μεῖς ιδιαίτερη χάρι καὶ πολλὰ τσακίσματα καὶ παρέσυρε στὸν χορὸ δλες τίς κυρίες τοῦ διπλωματικοῦ σώματος πού χορεύανε κι' αὐτές.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι τί πανσπερμία φορεμάτων και ένδυμασιών θά υπήρχε σ' ένα χορό αύτης τής έποχής.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στούς άνδρες, κυριαρχούσε ή φουστανέλλα και τό φέσι. Μονάχα μερικοί ύπουργοί, ~~μερικοί~~ ^{όλοι οί} καθηγηταί του Πανεπιστημίου και οί διπλωματικοί δέν φοροϋσαν φουστανέλλα, αλλά άλλοι φοροϋσαν φράκα και άλλοι ρεδινγιότες. 'Ο "Οθων, πού συνήθως φοροϋσε φουστανέλλα, στούς άνακτορικούς χορούς έμφανιζότανε μέ στολή βαυαρού στρατηγοϋ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Οί γυναίκες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εκεϊ πιά ήτανε ή άληθινή πανσπερμία. Πολλές φροντίζανε νά μάθουν τί θά φορέση ή 'Αμαλία για νά ντυθοϋν κι' αυτές ανάλογα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και πώς τό μαθαίνανε ; Κατασκοπεία στό ντύσιμο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Από τήν κυρία Πλούσκωφ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πλούσκωφ ; Τί ήτανε αύτή ή κυρία Πλούσκωφ ; Μοδίστρα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάθε άλλο. 'Η Πλούσκωφ ήτανε διευθύντρια νά ποϋμε, πρώτη οίονόμος του Παλατιοϋ. "Ολα περνοϋσαν από τά χέρια της. Τά πάντα. Είχε σθνδεθει μέ φιλία μέ δυό τρεις άθηναίτες οί όποίτες φρόντιζαν νά τήν ρωτήσουν τί θά φοροϋσε στόν αύριανό χορό ή 'Αμαλία. Και συνήθως φοροϋσε γιαννιώτικη φορεσιά, μέ μακρυά φαρδειά μανίλια, μά τροποποιημένα λίγο σύμφωνα μέ τά γούστα της. "Ετσι τό ένθνικό ένδυμα, ταίριαζε πιο πολύ όταν άρχιζε ό καλαματιανός
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ σωστά. "Ομως για τίς τουαλέτες τής 'Αμαλίας, θά μιλήσωμε μιá άλλη φορά, γιατί σήμερα δέν μάς παίρνει ή ώρα. "Ας κλείσωμε λοιπόν τήν φλυαρία μας μέ κανένα τραγοϋδι τής Κλειώς...
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μιá βοσκοπούλα ~~θαλάλα~~ άγάπησα
μιá ζηλεμένη κόρη...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.